MAŁOPOLSKA

Fundusze Europejskie:
Badania opinii

Małopolskie podmioty gospodarki narodowej w obliczu wsparcia inwestycyjnego ze strony samorządu województwa

Małopolskie podmioty gospodarki narodowej
w obliczu wsparcia inwestycyjnego ze strony samorządu województwa

Kraków 2026

Autorzy opracowania: Barbara Surmacz

Realizacja badania techniką CATI (wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny): ASM Research Solutions Strategy Sp. z o.o.
ul. Grunwaldzka 5, 99-301 Kutno

Wydawca: Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30–552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

ISBN: 978-83-68801-22-4

Egzemplarz bezpłatny. Przy publikowaniu danych z opracowania prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027.

Fundusze Europejskie dla Małopolski | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | MAŁOPOLSKA

SPIS TREŚCI

UWAGI METODOLOGICZNE 4
Cel i zakres badania 4
Technika badawcza 4
Zastosowanie wag 5
CHARAKTERYSTYKA BADANYCH PODMIOTÓW 5
Kategoria wielkości podmiotu 5
Sekcja działania PKD 5
Lokalizacja przestrzenna siedziby podmiotu 6
Forma własności podmiotu 6
Okres funkcjonowania podmiotu na rynku 7
Udział kapitału zagranicznego 7
OBSZAR: INNOWACYJNOŚĆ I KONKURENCYJNOŚĆ 8
OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO I KAPITAŁ LUDZKI 11
Ocena przydatności inwestycji 11
Identyfikacja obszarów w zakresie podniesienia kompetencji pracowników 16
OBSZAR: KLIMAT I ŚRODOWISKO 19
OBSZAR: PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA 23
PODSUMOWANIE I KLUCZOWE WNIOSKI 27
SPIS TABEL 30
SPIS WYKRESÓW 31

UWAGI METODOLOGICZNE

Cel i zakres badania

Województwo Małopolskie jest obecnie w trakcie prac nad opracowywaniem założeń do programu wsparcia na przyszłą perspektywę finansową 2028–2034, w którym wsparcie (w znacznej części ze środków finansowych UE) będzie kierowane m.in. do przedsiębiorstw i instytucji. W związku z tym Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, działające w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, przeprowadziło badanie ankietowe wśród małopolskich podmiotów gospodarki narodowej, które pozwoliło **zebrać informacje o najistotniejszych dla małopolskich podmiotów gospodarki narodowej obszarów oraz inwestycji i przedsięwzięć, na których będzie można skoncentrować przyszłe wsparcie**.

Wyszczególnione zostały 4 kluczowe obszary tematyczne:

- ➔ **innowacyjność i konkurencyjność,**
- ➔ **społeczeństwo i kapitał ludzki,**
- ➔ **klimat i środowisko,**
- ➔ **przestrzeń i infrastruktura.**

Technika badawcza

W ramach badania opinii przeprowadzono z przedstawicielami małopolskich podmiotów gospodarki narodowej łącznie **1200 wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo** – technika badawcza CATI (n=1200).

W założeniach metodologicznych przyjęto dobór próby[1] w oparciu o następujące cechy:

- **rodzaj działalności w oparciu o sekcje PKD** (Polską Klasyfikację Działalności 2007), ankiety zostały zrealizowane wśród podmiotów reprezentujących wszystkie rodzaje działalności, z wyłączeniem sekcji T i U[2];
- **klasy wielkości firm w oparciu o liczbę pracujących**: mikroprzedsiębiorstwa (bez samozatrudnionych, tj. 2–9 pracujących), małe przedsiębiorstwa (10–49 pracujących), średnie przedsiębiorstwa (50–249 pracujących) oraz duże przedsiębiorstwa (250 i więcej pracujących);
- **lokalizację siedziby firmy**, zasięg przestrzenny badania objął teren całego województwa małopolskiego, z uwzględnieniem wszystkich powiatów, zgodnie z delimitacją przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny (GUS). Podmioty zlokalizowane w Krakowie stanowić powinny maksymalnie 40% ogółu ankietowanych.

Szczegółowa liczebność dla poszczególnych cech została przedstawiona w rozdziale kolejnym pn. *Charakterystyka badanych przedsiębiorców*.

[1] Dobór próby w oparciu o aktualne dane BDL GUS oraz REGON.
[2] Zgodnie z klasyfikacją PKD 2007. Sekcja T – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, Sekcja U – organizacje i zespoły eksterytorialne.

Zastosowanie wag

Ze względu na dobór próby różniący się od rzeczywistej struktury przedsiębiorstw w województwie małopolskim pod względem wielkości firm i ich udziału procentowego w poszczególnych sekcjach, konieczne było zastosowanie odpowiednich współczynników korygujących (wag).

- ☑ Celem ważenia było dostosowanie próby do rzeczywistej struktury populacji małopolskich podmiotów gospodarki narodowej.

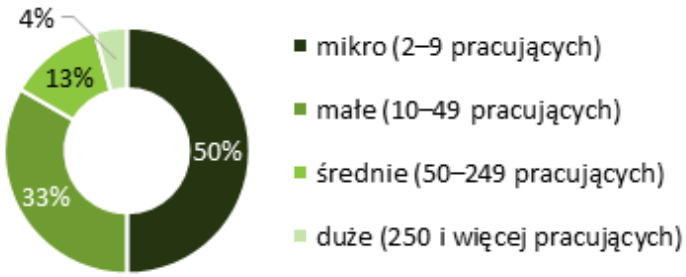
Wagi dla poszczególnych kategorii podmiotów zostały wyznaczone na podstawie aktualnych danych statystyki publicznej dotyczących podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, według aktualnego stanu na czerwiec 2026 roku.

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH PODMIOTÓW

Kategoria wielkości podmiotu

Połowę ankietowanych przedsiębiorstw stanowiły podmioty *mikro* (od 2 do 9 pracowników, tj. bez osób samozatrudnionych). Co trzecie badane przedsiębiorstwo zalicza się do podmiotów *małych* (od 10 do 49 pracowników).

Wykres 1. Struktura próby w przekroju na wielkość przedsiębiorstwa (n=1200)

mikro	600 ankiet
małe	400 ankiet
średnie	150 ankiet
duże	50 ankiet

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Sekcja działania PKD

W przekroju na sekcje PKD największy odsetek stanowiły podmioty działające w sekcji G (*handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*) – 17%. W czołowej trójce znalazły się też przedsiębiorstwa z sekcji: F – *budownictwo,* C – *przetwórstwo przemysłowe* oraz M – *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (każde z nich powyżej 10%).

Tabela 1. Struktura próby w przekroju na sekcje PKD (n=1200)

SEKCJA PKD	LICZBA ANKIET	ODSETEK
A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	1%
B – górnictwo i wydobywanie	2	0,2%
C – przetwórstwo przemysłowe	135	11%
D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,3%
E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	9	1%
F – budownictwo	175	15%
G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	201	17%
H – transport i gospodarka magazynowa	72	6%
I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	82	7%
J – informacja i komunikacja	61	5%
K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	22	2%
L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	60	5%
M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	130	11%
N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	32	3%
O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13	1%
P – edukacja	54	5%
Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	52	4%
R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	26	2%
S – pozostała działalność usługowa	62	5%
Suma	**1200**	**100%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Lokalizacja przestrzenna siedziby podmiotu

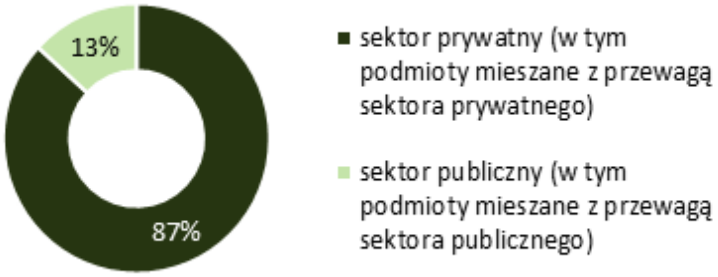
W przekroju terytorialnym najwięcej, tj. **40% ankiet przeprowadzono wśród podmiotów mających siedzibę na terenie Krakowa.** W przekroju powiatowym na drugiej pozycji znalazł się powiat krakowski z wynikiem 9%, co według danych BDL GUS nt. podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON odpowiada rzeczywistemu rozkładowi terytorialnemu podmiotów w skali regionu (stan na czerwiec 2026 roku).

Forma własności podmiotu

Przeważającą część, tj. niemal **9 na 10 badanych podmiotów stanowiły te z sektora prywatnego** lub z przewagą sektora prywatnego.

Wykres 2. Forma własności badanych podmiotów (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Okres funkcjonowania podmiotu na rynku

Tabela 2. Długość prowadzenia działalności przez badane podmioty (n=1200)

OKRES FUNKCJONOWANIA NA RYNKU	ODSETEK PODMIOTÓW
poniżej 5 lat	3%
5–10 lat	14%
11–20 lat	26%
21–30 lat	27%
31–40 lat	16%
41–50 lat	3%
51–75 lat	3%
76–100 lat	3%
powyżej 100 lat	2%
nie wiem / odmowa odpowiedzi	4%
Suma	**100%**

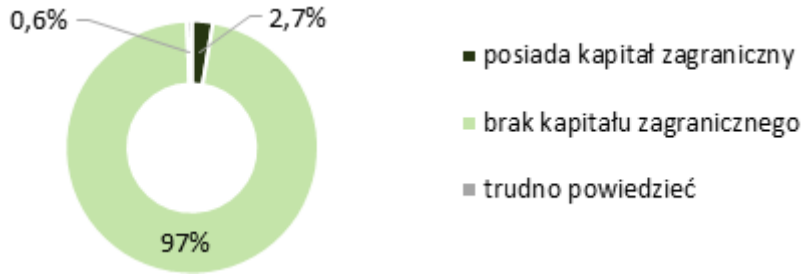
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Największy odsetek wśród badanych podmiotów stanowiły te **funkcjonujące na rynku od 21–30 lat (27%).** Niewiele mniej ankietowanych prowadzi działalność od 11–20 lat (26%). Podmioty obecne na rynku najkrócej, tj. poniżej 5 lat, stanowiły zaledwie 3% badanych.

Udział kapitału zagranicznego

Aż 97% badanych podmiotów posiada wyłącznie polski kapitał. Niespełna 3% podmiotów biorących udział w badaniu (tj. 32 firmy) zadeklarowało, że posiada kapitał zagraniczny.

Wykres 3. Udział kapitału zagranicznego w badanych podmiotach (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

OBSZAR: INNOWACYJNOŚĆ I KONKURENCYJNOŚĆ

Ponad połowa badanych małopolskich podmiotów gospodarki narodowej wskazuje na istotność *wsparcia transformacji cyfrowej: automatyzacji procesów, cyberbezpieczeństwa czy wdrażania sztucznej inteligencji (AI)* w zakresie ich rozwoju (51%[3]).

Co trzeci podmiot wskazuje na przydatność *bezpośredniego wsparcia inwestycji produkcyjnych przedsiębiorstw służących wprowadzaniu innowacji produktowych: nowych dla rynku i dla firmy* (35%).

Wykres 4. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

[3] Suma ocen: 5 – kluczowe dla rozwoju firmy oraz 4 – przydatne dla rozwoju firmy.

Mniejszy odsetek wskazań odnotowano w przypadku *bezpośredniego wsparcia działalności badawczo-rozwojowej: prace B+R, wdrożenia wyników B+R, infrastruktura B+R, bony na usługi B+R realizowane przez organizacje badawcze*, niemniej jednak na przydatność tego typu działań wskazała około 1/5 ankietowanych.

Tabela 3. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200[4])

LP.	RODZAJ INWESTYCJI	ŚREDNIA OCENA
1.	wsparcie transformacji cyfrowej: automatyzacja procesów, cyberbezpieczeństwo, wdrażanie sztucznej inteligencji	3,3
2.	bezpośrednie wsparcie inwestycji produkcyjnych przedsiębiorstw służących wprowadzaniu innowacji produktowych: nowych dla rynku i dla firmy	2,7
3.	pośrednie wsparcie działalności innowacyjnej: inwestycje w infrastrukturę testowo-doświadczalną i usługi specjalistycznego doradztwa ośrodków innowacji i transferu technologii (w tym budowanie partnerstw, internacjonalizacja)	2,5
4.	kompleksowe programy rozwojowe dla start-upów, w tym budowanie kompetencji do tworzenia nowoczesnych firm i skalowania działalności na rynku krajowym/międzynarodowym (dostęp do specjalistycznych usług, instrumenty finansowania)	2,4
5.	bezpośrednie wsparcie działalności badawczo-rozwojowej: prace B+R, wdrożenia wyników B+R, infrastruktura B+R, bony na usługi B+R realizowane przez organizacje badawcze	2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród ***innych***[5] inwestycji i przedsięwzięć w obszarze innowacyjności i konkurencyjności o charakterze pomocniczym, najczęściej wskazywano na takie aspekty, jak:

- ☑ szeroko pojęte wsparcie finansowe,
- ☑ dotacje na rozwiązania związane z nowoczesnymi technologiami (infrastruktura AI, oprogramowanie, maszyny CNC, itp.),
- ☑ organizacja szkoleń ukierunkowanych na grupę zawodową, specjalistyczną,
- ☑ rozwój szeroko pojętej infrastruktury społeczno-gospodarczej i badawczej,
- ☑ działalność edukacyjna (doradztwo profesjonalne, tworzenie platform wymiany wiedzy, infrastruktura edukacyjna).

[4] Średnia ocen wyliczona bez uwzględnienia respondentów wskazujących odpowiedź *„trudno powiedzieć / nie dotyczy”.*
[5] Łącznie 112 respondentów wskazało na *inne* inwestycje i przedsięwzięcia z danego obszaru.

Tabela 4. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	MIKRO	MAŁE	ŚREDNIE	DUŻE
wsparcie transformacji cyfrowej: automatyzacja procesów, cyberbezpieczeństwo, wdrażanie sztucznej inteligencji	52%	52%	73%	48%
bezpośrednie wsparcie inwestycji produkcyjnych służących wprowadzaniu innowacji produktowych: nowych dla rynku i dla firmy	36%	35%	33%	30%
pośrednie wsparcie działalności innowacyjnej: inwestycje w infrastrukturę testowo-doświadczalną i usługi specjalistycznego doradztwa ośrodków innowacji i transferu technologii (w tym budowanie partnerstw, internacjonalizacja)	26%	29%	23%	16%
kompleksowe programy rozwojowe dla start-upów, w tym budowanie kompetencji do tworzenia nowoczesnych firm i skalowania działalności na rynku krajowym / międzynarodowym (dostęp do specjalistycznych usług, instrumenty finansowania)	27%	25%	24%	14%
bezpośrednie wsparcie działalności badawczo-rozwojowej: prace B+R, wdrożenia wyników B+R, infrastruktura B+R, bony na usługi B+R realizowane przez organizacje badawcze	22%	20%	21%	30%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nie jest zaskoczeniem fakt, że **niemal 8 na 10 ankietowanych podmiotów z branży *informacji i komunikacji* (sekcja J) wskazało na *wsparcie transformacji cyfrowej: automatyzację procesów, cyberbezpieczeństwo, wdrażanie sztucznej inteligencji* jako czynnik determinujący ich rozwój.** Wysoki wynik uzyskały w tym względzie także *finanse i ubezpieczenia* (sekcja K) – 77%. Wsparcie w rozwoju rozwiązań cyfrowych stanowi też priorytet dla większości podmiotów z branży *edukacji* (sekcja P) – 69% czy *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (sekcja M) – 68%.

Warto zaznaczyć, że ponad 70% przedsiębiorstw z sektora przemysłu uznaje za przydatne dla rozwoju firmy *bezpośrednie wsparcie inwestycji produkcyjnych przedsiębiorstw służących wprowadzaniu innowacji produktowych: nowych dla rynku i dla firmy.*

Pośrednie wsparcie działalności innowacyjnej poprzez inwestycje w infrastrukturę testowo-doświadczalną i usługi specjalistycznego doradztwa ośrodków innowacji i transferu technologii najbardziej doceniają podmioty z branży *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (sekcja M) – 35%. Wysoki odsetek uzyskały też firmy z sektora przemysłu ogółem – 32%.

Tabela 5. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	WSPARCIE TRANSFORMACJI CYFROWEJ	POŚREDNIE WSPARCIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ	KOMPLEKSOWE PROGRAMY ROZWOJOWE DLA START-UPÓW
PRZEMYSŁ (SEKCJE: B, C, D, E)	54%	32%	25%
BUDOWNICTWO (SEKCJA F)	42%	27%	27%
USŁUGI (SEKCJE G-S)	57%	25%	25%
• G. Handel, naprawa pojazdów samochodowych	49%	24%	20%
• H. Transport i gospodarka magazynowa	33%	15%	32%
• I. Zakwaterowanie i gastronomia	48%	24%	23%
• J. Informacja i komunikacja	79%	26%	34%
• K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	77%	27%	23%
• L. Obsługa rynku nieruchomości	55%	8%	17%
• M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	68%	35%	32%
• N. Administrowanie i działalność wspierająca	50%	13%	19%
• P. Edukacja	69%	28%	30%
• Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	54%	19%	13%
• R. Kultura, rozrywka i rekreacja	62%	27%	27%
• S. Pozostała działalność usługowa	66%	34%	31%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO I KAPITAŁ LUDZKI

Ocena przydatności inwestycji

Najwięcej, tj. niemal 6 na 10 badanych podmiotów dostrzega przydatność *dofinansowania szkoleń na rzecz rozwoju kompetencji pracowników (w tym wsparcie w przebranżowieniu w odpowiedzi na zmiany technologiczne)* w kontekście rozwoju swojego przedsiębiorstwa/instytucji[6].

[6] Suma ocen: 5 – kluczowe dla rozwoju firmy oraz 4 – przydatne dla rozwoju firmy.

Wykres 5. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Z kolei około 4 na 10 ankietowanych wskazuje na potrzebę wsparcia w zakresie:

- **dostosowania warunków pracy do potrzeb wszystkich pracowników** (w tym: rozwój elastycznych form i godzin pracy, praca zdalna, adaptacja stanowisk dla pracowników 50+, uwzględnianie potrzeb zdrowotnych) (44%),
- **pogłębiania współpracy szkół branżowych i przedsiębiorców** w obszarze kreowania kierunków kształcenia, praktyk i staży – w szczególności zawodów i umiejętności deficytowych (42%),
- **programów staży i współpracy z uczelniami** (37%).

Mniejszą popularnością cieszyło się *wsparcie w zatrudnianiu cudzoziemców*, niemniej jednak wskazała na niego ponad 1/5 badanych podmiotów (patrz wykres 5).

Tabela 6. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200[7])

LP.	RODZAJ INWESTYCJI	ŚREDNIA OCENA
1.	dofinansowanie szkoleń na rzecz rozwoju kompetencji pracowników (w tym wsparcie w przebranżowieniu w odpowiedzi na zmiany technologiczne)	3,6
2.	dostosowanie warunków pracy do potrzeb wszystkich pracowników (w tym: rozwój elastycznych form i godzin pracy, praca zdalna, adaptacja stanowisk dla pracowników 50+, uwzględnianie potrzeb zdrowotnych)	3,1
3.	wsparcie w pogłębianiu współpracy szkół branżowych i przedsiębiorców w zakresie kreowania kierunków kształcenia, praktyk i staży - w szczególności w zakresie zawodów i umiejętności deficytowych	3,1
4.	programy staży i współpracy z uczelniami	2,8
5.	doradztwo biznesowe, mentoring dla przedsiębiorców	2,8
6.	doradztwo i szkolenia z zakresu zarządzania różnorodnością oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji z uwagi na wiek, narodowość, niepełnosprawność, itp.	2,7
7.	kreowanie postaw przedsiębiorczych i kompleksowe wsparcie dla zakładania własnej działalności gospodarczej	2,5
8.	wsparcie w zatrudnianiu cudzoziemców	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród ***innych***[8] inwestycji i przedsięwzięć w obszarze społeczeństwa i kapitału ludzkiego o charakterze pomocniczym, najczęściej wskazywano na aspekty takie jak:

- ☑ inwestycje w szeroko rozumiane szkolenia,
- ☑ dedykowane programy dla firm (dofinansowania do sprzętu, infrastruktury, tworzenie miejsc pracy).
- ☑ rozwój kształcenia zawodowego,
- ☑ aktywizacja osób 50+, dofinansowanie stanowisk dla osób z niepełnosprawnością,
- ☑ zatrudnianie cudzoziemców (skrócenie okresu oczekiwania na pozwolenie),
- ☑ wsparcie dla Polaków wracających na polski rynek pracy.

[7] Średnia ocen wyliczona bez uwzględnienia respondentów wskazujących odpowiedź *„trudno powiedzieć / nie dotyczy”.*
[8] Łącznie 37 respondentów wskazało na *inne* inwestycje i przedsięwzięcia z danego obszaru.

Tabela 7. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	MIKRO	MAŁE	ŚREDNIE	DUŻE
dofinansowanie szkoleń na rzecz rozwoju kompetencji pracowników (w tym wsparcie w przebranżowieniu w odpowiedzi na zmiany technologiczne)	58%	62%	65%	52%
dostosowanie warunków pracy do potrzeb wszystkich pracowników (w tym: rozwój elastycznych form i godzin pracy, praca zdalna, adaptacja stanowisk dla pracowników 50+, uwzględnianie potrzeb zdrowotnych)	44%	44%	49%	24%
wsparcie w pogłębianiu współpracy szkół branżowych i przedsiębiorców w zakresie kreowania kierunków kształcenia, praktyk i staży – w szczególności w zakresie zawodów i umiejętności deficytowych	44%	48%	46%	26%
programy staży i współpracy z uczelniami	37%	39%	42%	36%
doradztwo biznesowe, mentoring dla przedsiębiorców	34%	30%	31%	14%
doradztwo i szkolenia z zakresu zarządzania różnorodnością oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji z uwagi na wiek, narodowość, niepełnosprawność, itp.	32%	34%	29%	14%
kreowanie postaw przedsiębiorczych i kompleksowe wsparcie dla zakładania własnej działalności gospodarczej	31%	21%	16%	6%
wsparcie w zatrudnianiu cudzoziemców	22%	21%	23%	14%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ponad 7 na 10 podmiotów działających w obszarze *zakwaterowania i gastronomii* (sekcja I) wskazuje na *dofinansowanie szkoleń na rzecz rozwoju kompetencji pracowników (w tym wsparcie w przebranżowieniu w odpowiedzi na zmiany technologiczne)* jako przedsięwzięcie kluczowe dla ich rozwoju. Podobnie wysoki wynik uzyskały m.in. podmioty zajmujące się *edukacją* (sekcja P) – 70%.

Badani **przedstawiciele sekcji *zakwaterowania i gastronomii* duży potencjał dla rozwoju swojego podmiotu upatrują także we *wsparciu w pogłębianiu współpracy szkół branżowych i przedsiębiorców*** *w zakresie kreowania kierunków kształcenia, praktyk i staży – w szczególności w zawodów i umiejętności deficytowych* – 61% ocen pozytywnych vs. 23% wśród przedstawicieli *obsługi rynku nieruchomości* (sekcja L).

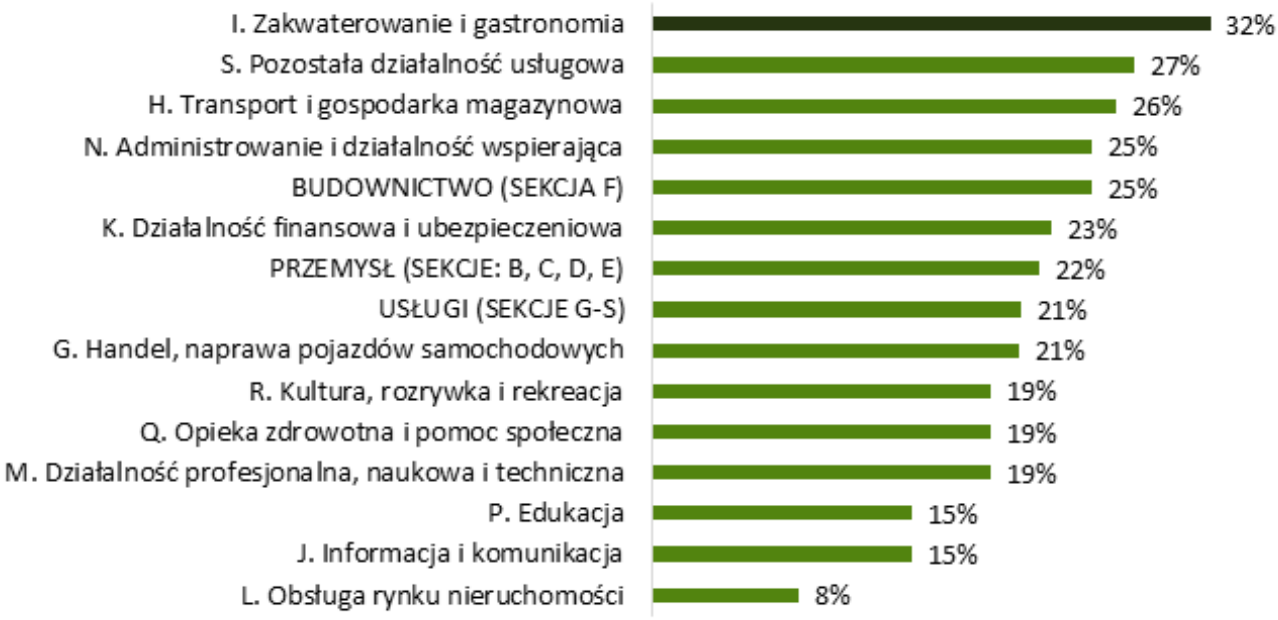
Tabela 8. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	DOFINANSOWANIE SZKOLEŃ NA RZECZ ROZWOJU KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW	DOSTOSOWANIE WARUNKÓW PRACY DO POTRZEB WSZYSTKICH PRACOWNIKÓW	WSPARCIE W POGŁĘBIANIU WSPÓŁPRACY SZKÓŁ BRANŻOWYCH I PRZEDSIĘBIORCÓW
PRZEMYSŁ (SEKCJE: B, C, D, E)	63%	46%	52%
BUDOWNICTWO (SEKCJA F)	59%	39%	56%
USŁUGI (SEKCJE G-S)	59%	44%	40%
• G. Handel, naprawa pojazdów samochodowych	53%	43%	39%
• H. Transport i gospodarka magazynowa	53%	46%	43%
• I. Zakwaterowanie i gastronomia	72%	50%	61%
• J. Informacja i komunikacja	49%	33%	31%
• K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	64%	41%	45%
• L. Obsługa rynku nieruchomości	52%	40%	23%
• M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	62%	42%	45%
• N. Administrowanie i działalność wspierająca	50%	34%	25%
• P. Edukacja	70%	54%	37%
• Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	63%	37%	31%
• R. Kultura, rozrywka i rekreacja	69%	42%	31%
• S. Pozostała działalność usługowa	65%	55%	53%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Najwięcej wskazań dla *wsparcia zatrudniania cudzoziemców* jako czynnika determinującego rozwój podmiotu zgłosiły ponownie firmy z sekcji *zakwaterowania i gastronomii* – niemal 1/3 z nich. Stosunkowo wysoki wynik w tym względzie wystąpił także wśród podmiotów z sekcji *transport i gospodarka magazynowa* czy *budownictwa* (około 1/4 badanych).

Wykres 6. Ocena przydatności wsparcia w zatrudnianiu cudzoziemców a sekcje PKD (n=1200)

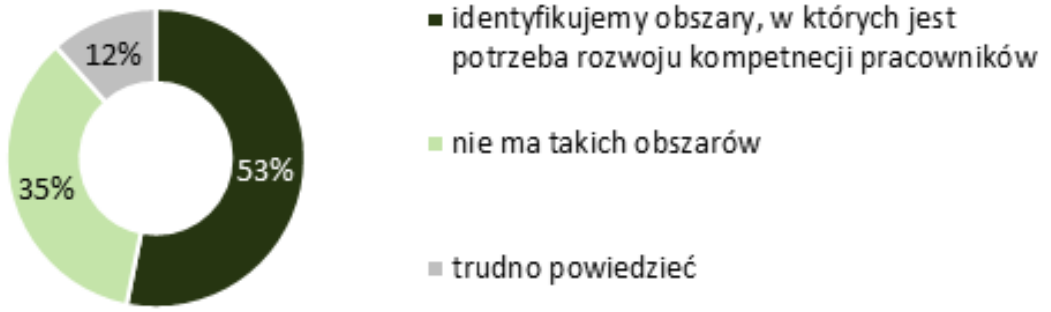

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Identyfikacja obszarów w zakresie podniesienia kompetencji pracowników

➔ **Ponad połowa** badanych pracodawców (tj. 638 na 1200) dostrzega obszary, w których istnieje potrzeba **podniesienia kompetencji bądź kwalifikacji** swoich pracowników. Co dziesiąty nie potrafi jednoznacznie określić.

Wykres 7. Proszę wskazać obszary/tematykę, w których widzicie Państwo potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród kluczowych **obszarów tematycznych do uzupełnienia wiedzy przez pracowników**, oprócz tzw. *kompetencji branżowych i specjalistycznych* (11%), znalazły się aspekty związane z AI oraz szeroko rozumianymi kompetencjami cyfrowymi, tj.:

- ☑ **AI i sztuczna inteligencja (11%),**
- ☑ **kompetencje cyfrowe i informatyczne (8%),**
- ☑ **automatyzacja i nowe technologie (8%).**

Badani pracownicy chętnie wskazywali także na potrzebę uzupełnienia wśród pracowników tzw. *kompetencji miękkich* (7%).

Tabela 9. Zestawienie najczęściej wskazywanych obszarów/tematyki, w których badane podmioty widzą potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników (n=638)

OBSZAR KOMPETENCJI	LICZBA WSKAZAŃ[9]	ODSETEK WSKAZAŃ
kompetencje branżowe / specjalistyczne	112	11%
AI i sztuczna inteligencja	111	11%
kompetencje cyfrowe i informatyczne	79	8%
automatyzacja i nowe technologie	76	8%
kompetencje miękkie	69	7%
kompetencje techniczne i inżynierskie	53	5%
obsługa klienta i sprzedaż	53	5%
finanse, księgowość i podatki	47	5%
ogólny rozwój zawodowy i podnoszenie kwalifikacji	37	4%
prawo i przepisy	34	3%
cyberbezpieczeństwo i ochrona danych	32	3%
uprawnienia i certyfikaty zawodowe	31	3%
obsługa maszyn i urządzeń	29	3%
języki obce	29	3%
zarządzanie	27	3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Co ciekawe, aż 1/3 przedstawicieli dużych przedsiębiorstw nie potrafiła jednoznacznie wskazać, czy identyfikują obszary wymagające podwyższenia kompetencji swoich pracowników. **Większy odsetek opinii twierdzących dotyczył małych i średnich podmiotów (około 58%).**

Tabela 10. Proszę wskazać obszary/tematykę, w których widzą Państwo potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników (n=1200)

	IDENTYFIKUJEMY TAKIE OBSZARY	NIE MA TAKICH OBSZARÓW	TRUDNO POWIEDZIEĆ
mikro	54%	34%	12%
małe	58%	28%	14%
średnie	57%	29%	14%
duże	46%	20%	34%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

[9] Suma wskazań jest większa niż liczba respondentów, ponieważ jeden respondent mógł wskazać na kilka obszarów.

Najwięcej, tj. niemal **7 na 10 badanych zajmujących się *działalnością finansową i ubezpieczeniową* (sekcja K) dostrzega obszary bądź tematykę, w której należałoby poszerzyć kompetencje swoich pracowników**. Równie wysoki wynik odnotowano wśród podmiotów z branży *zakwaterowania i gastronomii* (sekcja I).

Potrzebę nieustannego dokształcania czują także przedstawiciele *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (sekcja M) oraz *edukacji* (sekcja P) – około 64% wskazań.

Z kolei ponad 4 na 10 badanych zajmujących się *obsługą rynku nieruchomości* (sekcja L) oraz *handlem i naprawą pojazdów samochodowych* (sekcja G) twierdzi, że nie ma żadnych obszarów bądź tematyki, w których ich pracownicy mogliby się dokształcać.

Tabela 11. Czy identyfikują Państwo obszary/tematykę, w których widać potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników a sekcje PKD (n=1200)

	IDENTYFIKUJEMY TAKIE OBSZARY	NIE MA TAKICH OBSZARÓW	TRUDNO POWIEDZIEĆ
PRZEMYSŁ (SEKCJE: B, C, D, E)	57%	30%	13%
BUDOWNICTWO (SEKCJA F)	47%	33%	20%
USŁUGI (SEKCJE G-S)	57%	31%	13%
• G. Handel, naprawa pojazdów samochodowych	49%	40%	11%
• H. Transport i gospodarka magazynowa	56%	26%	18%
• I. Zakwaterowanie i gastronomia	67%	27%	6%
• J. Informacja i komunikacja	54%	26%	20%
• K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	68%	9%	23%
• L. Obsługa rynku nieruchomości	45%	43%	12%
• M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	64%	26%	10%
• N. Administrowanie i działalność wspierająca	41%	38%	22%
• P. Edukacja	63%	30%	7%
• Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58%	19%	23%
• R. Kultura, rozrywka i rekreacja	65%	27%	8%
• S. Pozostała działalność usługowa	61%	31%	8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

OBSZAR: KLIMAT I ŚRODOWISKO

Najwięcej, tj. niemal połowa badanych podmiotów wskazuje na *dofinansowanie projektów poprawiających efektywność energetyczną (w tym termomodernizację budynków firmowych, magazyny energii, wymianę przestarzałych instalacji grzewczych itp.)* jako czynnik mogący determinować ich rozwój[10].

Wykres 8. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

[10] Suma ocen: 5 – kluczowe dla rozwoju firmy oraz 4 – przydatne dla rozwoju firmy.

Z kolei **około 4 na 10 ankietowanych** dostrzega także **korzyści dla swojego rozwoju płynące ze *wsparcia w transformacji energetycznej*** – *finansowego, prawnego, technicznego* (45%) czy *dofinansowania do ekologicznych technologii i maszyn, które pomogą zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko* (40%).

Mniejszy odsetek wskazań otrzymała kwestia *stworzenia klastra energii lub lokalnej społeczności energetycznej łączącej firmy i mieszkańców*, niemniej jednak potrzebę taką dostrzega ponad 1/3 badanych podmiotów (patrz wykres 8).

Tabela 12. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200[11])

LP.	RODZAJ INWESTYCJI	ŚREDNIA OCENA
1.	dofinansowanie projektów poprawiających efektywność energetyczną (w tym termomodernizacja budynków firmowych, magazyny energii, wymiana przestarzałych instalacji grzewczych itp.)	3,2
2.	wsparcie w transformacji energetycznej – finansowe, prawne, techniczne	3,1
3.	dofinansowanie do ekologicznych technologii i maszyn, które pomogą zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko	2,9
4.	infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych na obszarach biznesowych	2,9
5.	dofinasowanie inwestycji w zakresie OZE (w tym instalacje i parki fotowoltaiczne, pompy ciepła, instalacje biogazowe lub geotermalne, farmy wiatrowe itp.)	2,8
6.	rozwój infrastruktury i współpracy na rzecz odzysku oraz ponownego wykorzystania zasobów (tworzenie lokalnych sieci wymiany surowców i odpadów pomiędzy firmami, budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów)	2,8
7.	stworzenie klastra energii lub lokalnej społeczności energetycznej łączącej firmy i mieszkańców	2,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród ***innych***[12] inwestycji i przedsięwzięć w obszarze klimatu i środowiska o charakterze pomocniczym, najczęściej wskazywano na takie aspekty, jak:

- ☑ finansowanie, dotacje i obniżanie kosztów energii,
- ☑ Odnawialne Źródła Energii (OZE) i wzrost efektywności energetycznej,
- ☑ uproszczenie prawa, doradztwo i edukacja,
- ☑ eko-mobilność i infrastruktura transportowa,
- ☑ gospodarka komunalna, wodno-ściekowa i retencja.

[11] Średnia ocen wyliczona bez uwzględnienia respondentów wskazujących odpowiedź „trudno powiedzieć / nie dotyczy".
[12] Łącznie 79 respondentów wskazało na inne inwestycje i przedsięwzięcia z danego obszaru.

Tabela 13. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	MIKRO	MAŁE	ŚREDNIE	DUŻE
dofinansowanie projektów poprawiających efektywność energetyczną (w tym termomodernizacja budynków firmowych, magazyny energii, wymiana przestarzałych instalacji grzewczych itp.)	47%	52%	55%	40%
wsparcie w transformacji energetycznej – finansowe, prawne, techniczne	45%	46%	53%	36%
dofinansowanie do ekologicznych technologii i maszyn, które pomogą zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko	40%	44%	43%	32%
infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych na obszarach biznesowych	40%	41%	31%	22%
dofinasowanie inwestycji w zakresie OZE (w tym instalacje i parki fotowoltaiczne, pompy ciepła, instalacje biogazowe lub geotermalne, farmy wiatrowe, itp.)	37%	43%	50%	38%
rozwój infrastruktury i współpracy na rzecz odzysku oraz ponownego wykorzystania zasobów (tworzenie lokalnych sieci wymiany surowców i odpadów pomiędzy firmami, budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów)	37%	42%	41%	26%
stworzenie klastra energii lub lokalnej społeczności energetycznej łączącej firmy i mieszkańców	35%	35%	34%	22%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nie jest zaskoczeniem fakt, że **w zakresie *dofinansowania projektów poprawiających efektywność energetyczną* najwyższy wynik uzyskały podmioty zajmujące się *obsługą rynku nieruchomości*** (sekcja L) – 68%.

Przedsiębiorstwa działające w sektorze przemysłu wyróżniają się na tle pozostałych podmiotów pod względem wskazań na istotność zarówno *dofinansowania projektów poprawiających efektywność energetyczną, wsparcia w transformacji energetycznej* czy *dofinasowanie inwestycji w zakresie OZE* – **powyżej 60% wskazań we wszystkich przypadkach.** Analogiczny wynik uzyskały także w zakresie wizji *dofinansowania do ekologicznych technologii i maszyn, które pomogą zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko* (65%).

Na przeciwległym biegunie potrzeb inwestycyjnych w obszarze klimatu i środowiska znalazły się podmioty zajmujące się *działalnością finansową i ubezpieczeniową* (sekcja K) (patrz tabela 14).

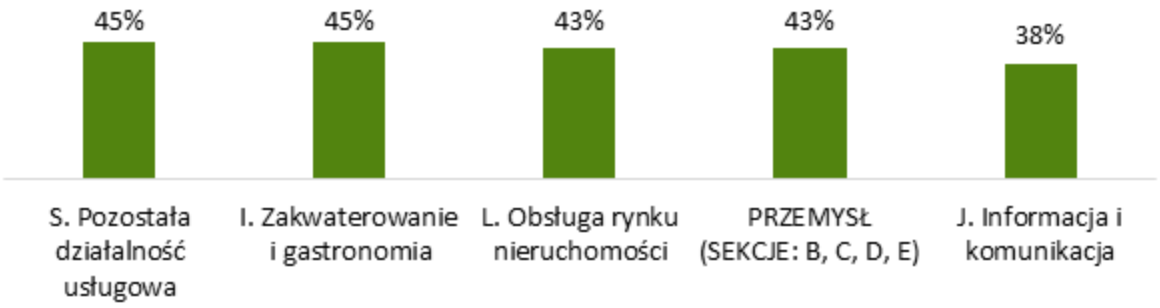
Tabela 14. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW POPRAWIAJĄCYCH EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNĄ	WSPARCIE W TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ	DOFINASOWANIE INWESTYCJI W ZAKRESIE OZE
PRZEMYSŁ (SEKCJE: B, C, D, E)	65%	65%	60%
BUDOWNICTWO (SEKCJA F)	47%	43%	41%
USŁUGI (SEKCJE G-S)	47%	43%	37%
• G. Handel, naprawa pojazdów samochodowych	54%	50%	44%
• H. Transport i gospodarka magazynowa	33%	31%	26%
• I. Zakwaterowanie i gastronomia	59%	52%	54%
• J. Informacja i komunikacja	30%	33%	28%
• K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	23%	18%	14%
• L. Obsługa rynku nieruchomości	68%	48%	52%
• M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29%	32%	22%
• N. Administrowanie i działalność wspierająca	28%	34%	16%
• P. Edukacja	59%	48%	48%
• Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	42%	37%	33%
• R. Kultura, rozrywka i rekreacja	58%	50%	27%
• S. Pozostała działalność usługowa	63%	60%	48%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Inicjatywa stworzenia klastra energii lub lokalnej społeczności energetycznej łączącej firmy i mieszkańców zyskała najmniejsze poparcie, aczkolwiek na tle pozostałych podmiotów wyróżniają się m.in. podmioty zajmujące się *zakwaterowaniem i gastronomią, obsługą rynku nieruchomości* oraz firmy działające w sektorze przemysłu ogółem (wynik powyżej 40%).

Wykres 9. Czołowa piątka sekcji z zakresu wskazań na potrzebę *stworzenia klastra energii lub lokalnej społeczności energetycznej łączącej firmy i mieszkańców* (n=1200)

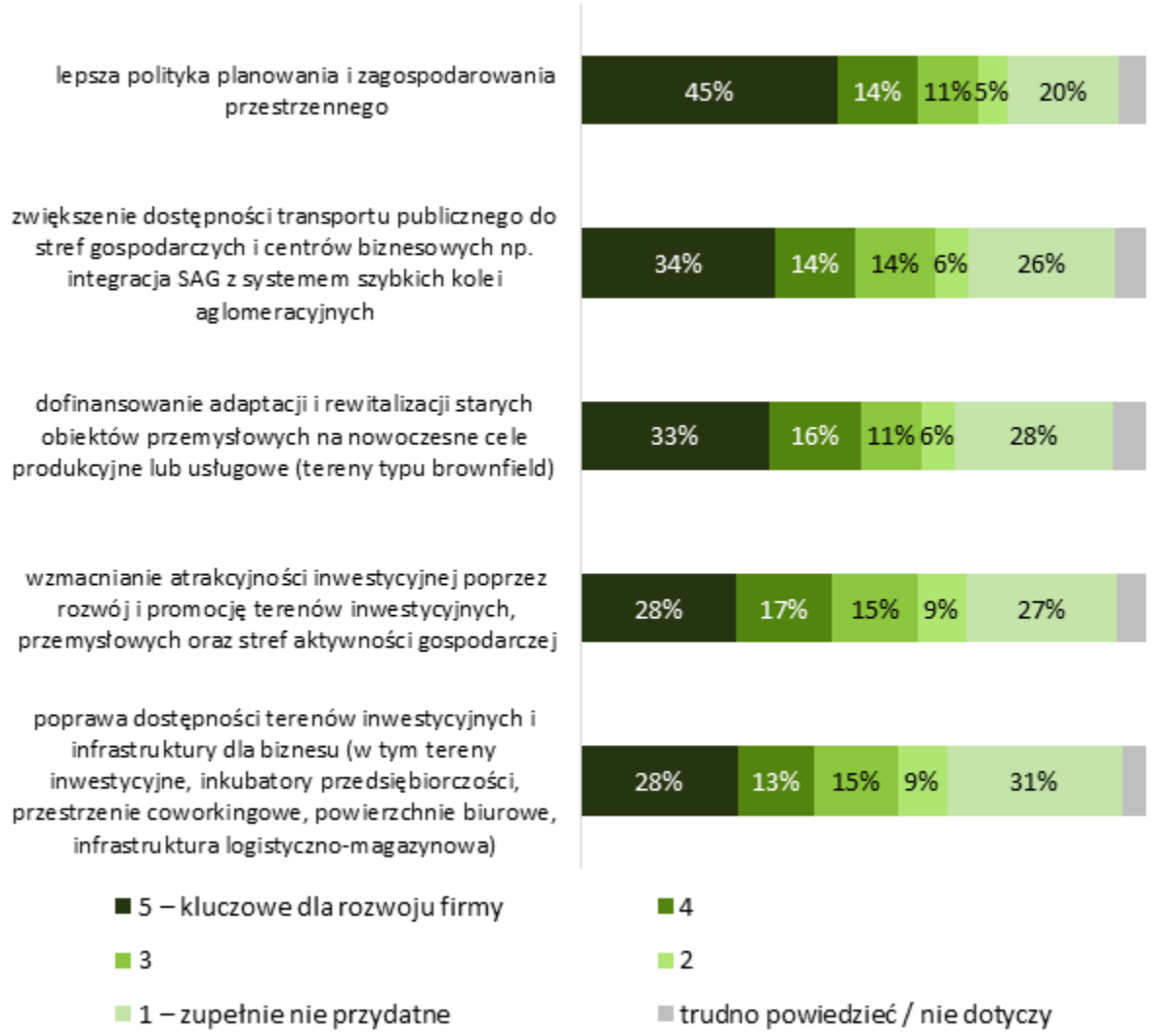

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

OBSZAR: PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Aż 6 na 10 badanych podmiotów gospodarki narodowej wskazuje na konieczność *lepszej polityki planowania i zagospodarowania przestrzennego* mając na względzie rozwój ich przedsiębiorstwa/instytucji[13].

Wykres 10. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nieprzydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

[13] Suma ocen: 5 – kluczowe dla rozwoju firmy oraz 4 – przydatne dla rozwoju firmy.

Z kolei **około połowa ankietowanych** uznaje za przydatne zarówno ***dofinansowanie adaptacji i rewitalizacji starych obiektów przemysłowych na nowoczesne cele produkcyjne lub usługowe*** *(tereny typu brownfield)*, jak też *zwiększenie dostępności transportu publicznego do stref gospodarczych i centrów biznesowych np. integracja SAG z systemem szybkich kolei aglomeracyjnych.*

Mniej wskazań otrzymała *poprawa dostępności terenów inwestycyjnych i infrastruktury dla biznesu*, niemniej jednak przedsięwzięcie to popiera ponad 4 na 10 badanych podmiotów (patrz wykres 10.).

Tabela 15. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200[14])

LP.	RODZAJ INWESTYCJI	ŚREDNIA OCENA
1.	lepsza polityka planowania i zagospodarowania przestrzennego	3,6
2.	zwiększenie dostępności transportu publicznego do stref gospodarczych i centrów biznesowych np. integracja SAG z systemem szybkich kolei aglomeracyjnych	3,3
3.	dofinansowanie adaptacji i rewitalizacji starych obiektów przemysłowych na nowoczesne cele produkcyjne lub usługowe (tereny typu *brownfield*)	3,2
4.	wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez rozwój i promocję terenów inwestycyjnych, przemysłowych oraz stref aktywności gospodarczej	3,1
5.	poprawa dostępności terenów inwestycyjnych i infrastruktury dla biznesu (w tym tereny inwestycyjne, inkubatory przedsiębiorczości, przestrzenie coworkingowe, powierzchnie biurowe, infrastruktura logistyczno-magazynowa)	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród ***innych***[15] inwestycji i przedsięwzięć w obszarze przestrzeni i infrastruktury o charakterze pomocniczym, najczęściej wskazywano na takie aspekty, jak:

- ☑ poprawa infrastruktury transportowej i komunikacyjnej,
- ☑ dostępność i lepsze planowanie przestrzeni gospodarczej,
- ☑ uproszczenie procedur, regulacja kwestia prawnych,
- ☑ mieszkalnictwo i infrastruktura społeczna,
- ☑ ekologia, ochrona środowiska i infrastruktura sanitarna.

[14] Średnia ocen wyliczona bez uwzględnienia respondentów wskazujących odpowiedź „trudno powiedzieć / nie dotyczy".
[15] Łącznie 58 respondentów wskazało na inne inwestycje i przedsięwzięcia z danego obszaru.

Tabela 16. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	MIKRO	MAŁE	ŚREDNIE	DUŻE
lepsza polityka planowania i zagospodarowania przestrzennego	61%	58%	61%	44%
zwiększenie dostępności transportu publicznego do stref gospodarczych i centrów biznesowych, np. integracja SAG z systemem szybkich kolei aglomeracyjnych	50%	48%	36%	28%
dofinansowanie adaptacji i rewitalizacji starych obiektów przemysłowych na nowoczesne cele produkcyjne lub usługowe (tereny typu brownfield)	50%	49%	42%	26%
wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez rozwój i promocję terenów inwestycyjnych, przemysłowych oraz stref aktywności gospodarczej	45%	44%	39%	30%
poprawa dostępności terenów inwestycyjnych i infrastruktury dla biznesu (w tym tereny inwestycyjne, inkubatory przedsiębiorczości, przestrzenie coworkingowe, powierzchnie biurowe, infrastruktura logistyczno-magazynowa)	43%	44%	37%	34%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W przekroju na grupy sekcji **większe znaczenie *lepszej polityce planowania i zagospodarowania przestrzennego* w kontekście rozwoju przypisują podmioty przemysłowe (7 na 10 ankietowanych)**. Aczkolwiek na tle usług wyróżniają się przedsiębiorstwa z branży *zakwaterowania i gastronomii* (77%). Analogicznie sytuacja przedstawia się w obszarze *dofinansowania adaptacji i rewitalizacji starych obiektów przemysłowych na nowoczesne cele produkcyjne lub usługowe* czy *wzmacniania atrakcyjności inwestycyjnej.*

Na istotność *dofinansowania adaptacji i rewitalizacji starych obiektów przemysłowych na nowoczesne cele produkcyjne lub usługowe* wskazała także połowa podmiotów w obszarze *budownictwa* (sekcja F) oraz *transportu i gospodarki magazynowej* (sekcja H).

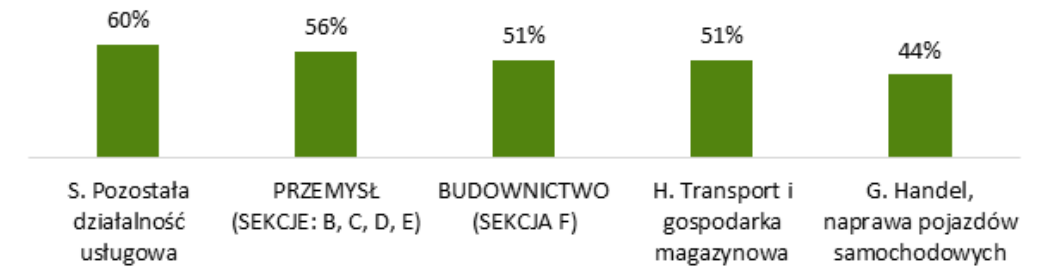
W świetle wyników zarówno *lepsza polityka planowania i zagospodarowania przestrzennego* czy *wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej* mają mniejsze znaczenie dla podmiotów w obszarze *opieki zdrowotnej i pomocy społecznej* (sekcja Q) – odpowiednio 35% i 25% wskazań.

Tabela 17. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200)

	LEPSZA POLITYKA PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	DOFINANSOWANIE ADAPTACJI I REWITALIZACJI STARYCH OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH NA NOWOCZESNE CELE PRODUKCYJNE LUB USŁUGOWE	WZMACNIANIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ
PRZEMYSŁ (SEKCJE: B, C, D, E)	70%	62%	53%
BUDOWNICTWO (SEKCJA F)	62%	53%	48%
USŁUGI (SEKCJE G-S)	56%	43%	41%
• G. Handel, naprawa pojazdów samochodowych	60%	49%	49%
• H. Transport i gospodarka magazynowa	51%	53%	44%
• I. Zakwaterowanie i gastronomia	77%	61%	54%
• J. Informacja i komunikacja	57%	38%	25%
• K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	50%	45%	32%
• L. Obsługa rynku nieruchomości	58%	23%	27%
• M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	53%	43%	43%
• N. Administrowanie i działalność wspierająca	53%	22%	25%
• P. Edukacja	41%	30%	30%
• Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	35%	25%	25%
• R. Kultura, rozrywka i rekreacja	54%	42%	42%
• S. Pozostała działalność usługowa	58%	52%	48%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 11. Czołowa piątka sekcji z zakresu wskazań na potrzebę *poprawy dostępności terenów inwestycyjnych i infrastruktury dla biznesu (w tym tereny inwestycyjne, inkubatory przedsiębiorczości, przestrzenie coworkingowe, powierzchnie biurowe, infrastruktura logistyczno-magazynowa)* (n=1200)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

PODSUMOWANIE I KLUCZOWE WNIOSKI

W świetle wyników szczególnie istotnymi inwestycjami bądź przedsięwzięciami dla rozwoju małopolskich podmiotów gospodarki narodowej okazały się:

- **lepsza polityka planowania i zagospodarowania** przestrzennego **[60%]**,
- dofinansowanie **szkoleń na rzecz rozwoju kompetencji pracowników** (w tym wsparcie w przebranżowieniu w odpowiedzi na zmiany technologiczne) **[58%]**,
- wsparcie **transformacji cyfrowej**: automatyzacja procesów, cyberbezpieczeństwo, wdrażanie sztucznej inteligencji **[51%]**.

Co ciekawe, aż połowa badanych wskazała na przydatność *dofinansowania adaptacji i rewitalizacji starych obiektów przemysłowych na nowoczesne cele produkcyjne lub usługowe (tereny typu brownfield)* oraz *zwiększenia dostępności transportu publicznego do stref gospodarczych i centrów biznesowych, np. integracja SAG z systemem szybkich kolei aglomeracyjnych.*

Znacznie mniejszą wagę badane podmioty gospodarki narodowej przykładają natomiast do kwestii:

- wsparcia w zatrudnianiu cudzoziemców **[22%]** oraz
- bezpośredniego wsparcia działalności badawczo-rozwojowej: prace B+R, wdrożenia wyników B+R, infrastruktura B+R, bony na usługi B+R realizowane przez organizacje badawcze **[21%]**.

Niemniej jednak aspekty te uzyskały ponad 1/5 wskazań „przydatne" lub „kluczowe dla rozwoju firmy".

Tabela 18. Zestawienie sumaryczne inwestycji i przedsięwzięć regionalnych planowanych do wdrożenia przez samorząd województwa w kontekście oceny przydatności dla rozwoju podmiotów gospodarki narodowej (n=1200)

LP.	RODZAJ INWESTYCJI	OBSZAR	PRZYDATNOŚĆ INWESTYCJI[16] [%]
1.	lepsza polityka planowania i zagospodarowania przestrzennego	przestrzeń i infrastruktura	60%
2.	dofinansowanie szkoleń na rzecz rozwoju kompetencji pracowników (w tym wsparcie w przebranżowieniu w odpowiedzi na zmiany technologiczne)	społeczeństwo i kapitał ludzki	58%
3.	wsparcie transformacji cyfrowej: automatyzacja procesów, cyberbezpieczeństwo, wdrażanie sztucznej inteligencji	innowacyjność i konkurencyjność	51%
4.	dofinansowanie adaptacji i rewitalizacji starych obiektów przemysłowych na nowoczesne cele produkcyjne lub usługowe (tereny typu *brownfield*)	przestrzeń i infrastruktura	50%
5.	zwiększenie dostępności transportu publicznego do stref gospodarczych i centrów biznesowych, np. integracja SAG z systemem szybkich kolei aglomeracyjnych	przestrzeń i infrastruktura	49%

[16] Suma ocen: 5 – kluczowe dla rozwoju firmy oraz 4 – przydatne dla rozwoju firmy.

LP.	RODZAJ INWESTYCJI	OBSZAR	PRZYDATNOŚĆ INWESTYCJI[16] [%]
6.	dofinansowanie projektów poprawiających efektywność energetyczną (w tym termomodernizacja budynków firmowych, magazyny energii, wymiana przestarzałych instalacji grzewczych itp.)	klimat i środowisko	47%
7.	wsparcie w transformacji energetycznej – finansowe, prawne, techniczne	klimat i środowisko	44%
8.	wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez rozwój i promocję terenów inwestycyjnych, przemysłowych oraz stref aktywności gospodarczej	przestrzeń i infrastruktura	44%
9.	dostosowanie warunków pracy do potrzeb wszystkich pracowników (w tym: rozwój elastycznych form i godzin pracy, praca zdalna, adaptacja stanowisk dla pracowników 50+, uwzględnianie potrzeb zdrowotnych)	społeczeństwo i kapitał ludzki	44%
10.	wsparcie w pogłębianiu współpracy szkół branżowych i przedsiębiorców w zakresie kreowania kierunków kształcenia, praktyk i staży - w szczególności w zakresie zawodów i umiejętności deficytowych	społeczeństwo i kapitał ludzki	42%
11.	poprawa dostępności terenów inwestycyjnych i infrastruktury dla biznesu (w tym tereny inwestycyjne, inkubatory przedsiębiorczości, przestrzenie coworkingowe, powierzchnie biurowe, infrastruktura logistyczno-magazynowa)	przestrzeń i infrastruktura	41%
12.	dofinansowanie do ekologicznych technologii i maszyn, które pomogą zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko	klimat i środowisko	40%
13.	infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych na obszarach biznesowych	klimat i środowisko	39%
14.	dofinasowanie inwestycji w zakresie OZE (w tym instalacje i parki fotowoltaiczne, pompy ciepła, instalacje biogazowe lub geotermalne, farmy wiatrowe itp.)	klimat i środowisko	37%
15.	rozwój infrastruktury i współpracy na rzecz odzysku oraz ponownego wykorzystania zasobów (tworzenie lokalnych sieci wymiany surowców i odpadów pomiędzy firmami, budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów)	klimat i środowisko	37%
16.	programy staży i współpracy z uczelniami	społeczeństwo i kapitał ludzki	37%
17.	bezpośrednie wsparcie inwestycji produkcyjnych przedsiębiorstw służących wprowadzaniu innowacji produktowych: nowych dla rynku i dla firmy	innowacyjność i konkurencyjność	35%
18.	stworzenie klastra energii lub lokalnej społeczności energetycznej łączącej firmy i mieszkańców	klimat i środowisko	34%
19.	doradztwo biznesowe, mentoring dla przedsiębiorców	społeczeństwo i kapitał ludzki	34%

LP.	RODZAJ INWESTYCJI	OBSZAR	PRZYDATNOŚĆ INWESTYCJI[16] [%]
20.	doradztwo i szkolenia z zakresu zarządzania różnorodnością oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji z uwagi na wiek, narodowość, niepełnosprawność itp.	społeczeństwo i kapitał ludzki	31%
21.	kreowanie postaw przedsiębiorczych i kompleksowe wsparcie dla zakładania własnej działalności gospodarczej	społeczeństwo i kapitał ludzki	29%
22.	pośrednie wsparcie działalności innowacyjnej: inwestycje w infrastrukturę testowo-doświadczalną i usługi specjalistycznego doradztwa ośrodków innowacji i transferu technologii (w tym budowanie partnerstw, internacjonalizacja)	innowacyjność i konkurencyjność	26%
23.	kompleksowe programy rozwojowe dla start-upów, w tym budowanie kompetencji do tworzenia nowoczesnych firm i skalowania działalności na rynku krajowym / międzynarodowym (dostęp do specjalistycznych usług, instrumenty finansowania)	innowacyjność i konkurencyjność	25%
24.	wsparcie w zatrudnianiu cudzoziemców	społeczeństwo i kapitał ludzki	22%
25.	bezpośrednie wsparcie działalności badawczo--rozwojowej: prace B+R, wdrożenia wyników B+R, infrastruktura B+R, bony na usługi B+R realizowane przez organizacje badawcze	innowacyjność i konkurencyjność	21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura próby w przekroju na sekcje PKD (n=1200) 6

Tabela 2. Długość prowadzenia działalności przez badane podmioty (n=1200) 7

Tabela 3. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200) 9

Tabela 4. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 10

Tabela 5. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 11

Tabela 6. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200) 13

Tabela 7. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 14

Tabela 8. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 15

Tabela 9. Zestawienie najczęściej wskazywanych obszarów/tematyki, w których badane podmioty widzą potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników (n=638) 17

Tabela 10. Proszę wskazać obszary/tematykę, w których widzą Państwo potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników (n=1200) 17

Tabela 11. Czy identyfikują Państwo obszary/tematykę, w których widać potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników a sekcje PKD (n=1200) 18

Tabela 12. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200) 20

Tabela 13. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 21

Tabela 14. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 22

Tabela 15. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie średniej ocen* (n=1200) 24

Tabela 16. Przydatność inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a wielkość podmiotu (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 25

Tabela 17. Przydatność wybranych inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki a sekcje PKD (suma ocen 4 i 5) (n=1200) 26

Tabela 18. Zestawienie sumaryczne inwestycji i przedsięwzięć regionalnych planowanych do wdrożenia przez samorząd województwa w kontekście oceny przydatności dla rozwoju podmiotów gospodarki narodowej (n=1200) 27

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura próby w przekroju na wielkość przedsiębiorstwa (n=1200) 5

Wykres 2. Forma własności badanych podmiotów (n=1200) 7

Wykres 3. Udział kapitału zagranicznego w badanych podmiotach (n=1200) 7

Wykres 4. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *innowacyjności i konkurencyjności*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200) 8

Wykres 5. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *społeczeństwa i kapitału ludzkiego*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200) 12

Wykres 6. Ocena przydatności wsparcia w zatrudnianiu cudzoziemców a sekcje PKD (n=1200) 16

Wykres 7. Proszę wskazać obszary/tematykę, w których widzicie Państwo potrzebę rozwoju kompetencji lub kwalifikacji swoich pracowników (n=1200) 16

Wykres 8. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *klimatu i środowiska*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nie przydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200) 19

Wykres 9. Czołowa piątka sekcji z zakresu wskazań na potrzebę *stworzenia klastra energii lub lokalnej społeczności energetycznej łączącej firmy i mieszkańców* (n=1200) 22

Wykres 10. Poniżej wyszczególniono przykłady inwestycji i przedsięwzięć w obszarze *przestrzeni i infrastruktury*, które planuje wdrożyć samorząd wojewódzki, aby wesprzeć podmioty. Proszę o ocenę ich przydatności dla rozwoju Państwa podmiotu na skali 1–5 (gdzie 1 – zupełnie nieprzydatne, 5 – kluczowe dla rozwoju) – *zestawienie procentowe* (n=1200) 23

Wykres 11. Czołowa piątka sekcji z zakresu wskazań na potrzebę *poprawy dostępności terenów inwestycyjnych i infrastruktury dla biznesu (w tym tereny inwestycyjne, inkubatory przedsiębiorczości, przestrzenie coworkingowe, powierzchnie biurowe, infrastruktura logistyczno-magazynowa)* (n=1200) 26

Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków

www.obserwatorium.malopolska.pl

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego

Egzemplarz bezpłatny

ISBN: 978-83-68801-22-4

Fundusze Europejskie dla Małopolski | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | MAŁOPOLSKA

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027